

Kansainvälistä kauhua ja yhteiskuntakritiikkiä

Kuva: Anni Löppönen

Vesa Kataisto

Vuoden 2007 Sarjis-kilpailun teemana oli fantasia. Voittajaksi suoriutui Sami Makkonen sarjallaan Pelastus ja anteeksianto. Helsingin Kallioon sijoittuva enkeli/paholaistarina kumpusi tekijän omasta asuinympäristöstä.

– Hugo Simberg ja hänen hahmonsä tulivat ensimmäisenä mieleeni, koska kyseessä oli fantasiasarjakuvakilpailu. Kallio tuntui olevan oikeanlainen ympäristö päähenkilö Walleniukselle, joka – omanlaisesta katumuksestaan huolimatta – on erittäin arveluttavan menneisyyden omaava hahmo. Asun itsekkin Kalliossa, joten kadut ja niiden elämä on tuttua. Välillä seudun meno tuntuu suorastaan pursuavan ideoita erilaisiin tarinoihin. Kun joka toinen paikka on baari ja joka

toinen pornokauppa, mitä muutakaan siitä voi seurata...

Makkonen kertoo eläneensä sarjakuvien vaikutuspiirissä koko elämänsä. Ennen

kouluikää hänen äitinsä luki Samille Marvelin supersankaritarinoita. Omien sarjakuvien piirtäminen alkoi samalla.

– Oikeastaan ainut pitempi tauko

sarjakuvien teossa oli yliopistoaika Tartossa, jolloin keskityin lähes pelkästään maalaamiseen. Valmistumisen lähestyessä huomasin kaivaneeni vanhat sarjakuvani jälleen esille, ja pläräileväni niitä enemmän ja enemmän. Hyvät graphic novel – tyyppiset sarjakuvat ovat usein visuaalisesti huomattavasti kiinnostavampia kuin yksittäiset maalaukset. Myös tarinan kerrota on minulle tärkeää. Maalauksellakin voi kertoa tarinan, mutta se tapahtuu aina enemmän abstraktilla, vihjailevammalla tasolla.

Tussi on yhä tärkeä

– En ole saanut varsinaista sarjakuvaopetusta kuin muutaman tunnin verran käydessäni Savonlinnan taidelukiota. Kaikenlainen taideopetus on kuitenkin käytettävissä hyväksi sarjakuvan teossa. Riippuu paljon siitä, millaista tavaraa haluaa lähteä tekemään. Minulle oli todella paljon hyötyä siitä, että Tarton yliopistossa opetus oli suhteellisen perinteistä, mutta samalla myös vapaata. Oli paljon realistista, elävästä mallista maalaamista ja todella paljon piirtämistä. Näitä kumpaakaan ei välttämättä juuri arvosteta tämän päivän taidekentällä, mutta koska oma tyylini on tehdä realistista värisarjakuvaa, oli minulle hyötyä molemmista. Vapautta oli kannustaminen kokeilemiseen ja omanlaisen tekemisen etsimiseen, Makkonen kertoo.

– Pysin jatkuvasti löytämään uusia ilmaisutapoja. Periaatteessa kaikki kuvien tekoon sopivat välineet käyvät. Tärkeintä on yhdistää eri tekniikat oikella tavalla. Riippuu täysin omasta ja tarinan fiiliksestä. Perusvälineenä on tietenkin tussi. Saatan lisätä kuvaan väriä esimerkiksi maalaamalla, tai skannaan piirroksen ja jatkan työstämistä tietokonesoftalla. Välillä käytän myös valokuvia.

Innoitusta hänelle antavat tällä hetkellä eniten elokuvat, kirjallisuus ja musiikki. Michel Houellebecq, Chuck Palahniuk ja varsinkin David Lynchin ”kaikin puolin nerokas” tuotanto ovat sydäntä lähellä.

– Visuaalisessa mielessä minua kiinnostavat toisen maailmansodan aikaiset valokuvat, niiden kulunut ja nuhjuinen ilme, usein kovat kontrastit ja valotushäiriöt. Kaikenlainen painettavaksi tarkoitettu kuvitus työ kiinnostaa. Olisi mukavaa esimerkiksi tehdä enemmän pelien ja levyjen kansia. Olen nyt suunnitellut kannet kahdelle yhtyeelle, Siunatulle Hulluudelle ja Ritelle.

Netin avulla yli Atlantin

– Itseni käsikirjoittamat projektit ovat kiireitten takia jäissä, aikani riittää lähinnä ideointiin. Keskityn kuvittamaan sarjakuvaa parille jenkki-käsikirjoittajalle. Tällä hetkellä loppusuoralla on 50-sivuinen

©Sami Makkonen

Sivu pitkästä Harvestmen -sarjakuvasta.

duotone-sarjakuva ”Blue”, jota kuvitan New Yorkissa asuvalle kirjoittaja Elizabeth Gencolle. Olemme juuri alkaneet markkinoida sarjaa yhdysvaltalaisille kustantajille. Työn alla on myös ”The Ghost Collector”, 120-sivuinen neliväri-työ, jonka on kirjoittanut teksasilainen Justin Jordan. Sen julkaisemisesta albumina on tehty alustava sopimus kanadalaisen kustantamon kanssa.

– Gencon kanssa aiemmin tekemäni 11-sivuinen ”Yes, mother” –tarina on julkaistu Negative Burn –antologian numerossa 13. Lisäksi olen tehnyt Sam Costellon kanssa nettisarjakuvaa hänen ylläpitämälleen, kauhusarjakuviin keskittyvälle Split Lip –sivustolle.

– Haluaisin kertoa tarinoita, jotka sekoittavat arkeen sopivan määrän kauhua ja tummaa fantasiaa, surrealismaa.

Kauhu ei missään nimessä ole pääasia, vaan tehokeino. Paino on enemmän yhteiskuntakriittisyydessä. Minulla on kehitteillä pari sarjakuvaa, joiden ideointi ja tarinoiden kaari on oikeastaan jo valmis. Pitäisi vain löytää aikaa niiden puhtaaksikirjoittamiseen ja sen jälkeen kuvituksen työstämiseen.

Makkonen toteaa, että internetistä on tullut hänelle välttämätön työväline. Keskustelu yhteistyökumppanien kanssa, referenssikuvien etsiminen sekä valmiin työn lähetys painettavaksi sujuvat kätevimmin netin kautta.

– Osa kirjoittajista haluaa nähdä sivusuunnitelmat eli thumbnailit ennen kuin alan kuvittaa varsinaisia sivuja. Osa taas luottaa täysin minun näkemykseeni. Joka tapauksessa teen suunnitelmat ensin lähes aina. Sitten kuvitan sivut ja kuvat täysin sekalaisessa järjestyksessä, ja näköjään palaan koko ajan jo valmiiksi luulemilleni sivuille.

– Kuvittajille ja sarjakuvantekijöille soveltuvista kansainvälisistä nettifoorumeista tulee mieleeni lähinnä Warren Ellisin The Engine, johon olen itsekin jättänyt ilmoituksen. Tosin jostakin syystä foorumi on ollut jo jonkin aikaa suljettuna.

Näyte Blue -sarjakuvasta.

Makkosen töitä ja uusien projektien edistymistä voi tutkailla hänen nettisivuiltaan sekä blogista.

samimakkonen.com
samimakkonen.blogspot.com

The Harvestmen -sarja löytyy osoitteesta webcomicsnation.com/splitlip ja Gencon kanssa toteutettu "Yes, mother" sivulta chemsetcomics.com/yes-mother

Sarjakuvantekijä ei ole yksin

Vesa Kataisto

Sarjakuvantekijät ry. pyrkii edistämään monilla tavoin sarjakuvan ja sen tekijöiden asemaa Suomessa. Jäseneksi voi liittyä, mikäli tekee sarjakuvaan liittyvää työtä ammattimaisesti eli piirtää, kirjoittaa, kääntää, tekstaa, värittää, ym. sarjakuvia. Yhdistyksen puheenjohtajana toimii tällä hetkellä Harri "Wallu" Vaalio ja sihteerinä Kalervo Pulkkinen.

– Käytännössä hakijan tulee olla tehnyt noin albumillista vastaavan verran julkaistua materiaalia. Katsoimme tehdyn työn määrää, emme ryhdy taidetuomareiksi. Jäseniä yhdistyksessä on hieman yli sata, ilmoittaa Wallu.

Sarjakuvantekijät ry. tekee yhteistyötä muiden graafisten alojen tekijäjärjestöjen kanssa. Näitä ovat mm. Suomen sarjakuvaseura, Kuvittajat ry ja Grafia. Se on yhteyksissä myös Opetusministeriöön sekä Kopiostoon, joka vastaa jäsenmaksutulojen ohella yhdistyksen rahoituksesta.

Yhdistys jakaa vuosittain noin 20.000 euroa erilaisia apurahoja, joita voi hakea, vaikka ei kuuluisikaan Sarjakuvantekijöihin. Joka toinen vuosi järjestettävässä Sarjis-kilpailussa on jaossa lisäksi 17.000

euroa. Yhteistyökumppani Egmont on julkaissut albumin kaikista kolmesta tähän asti järjestetystä kilpailusta. Tuorein niistä on nimeltään 5 Fantasiaa.

– Kaikille avoin sarjakuvakilpailu perustettiin, kun haluttiin antaa tekijöille mahdollisuus saada värillisiä ja hieman pidempiä sarjoja julki. Tätä kautta pyritään myös lisäämään tekijöiden ammattitaitoa ja saada samalla näkyvyyttä sekä lukijoita suomalaiselle sarjakuvalle. Vuonna 2004 ensimmäisen kilpailun teemana oli lastensarjakuva, sen voitti Mika Lietzen. Toisessa Sarjis-kilpailussa vuonna 2006 olivat vuorossa nuoret, ja voittaja oli Markku Sipi. Fantasialla kilvoiteltiin 2007 ja voittajaksi nousi Sami Makkonen.

– Jokaisella kilpailukerralla töitä on tullut runsaat sata. Taso on ollut hyvä ja etenkin nuoret tekijät ovat olleet palkittujen joukossa vahvasti edustettuina. Kilpailujen valossa väittäisin, että sarjakuva elää vahvaa aikaa, innokkaita tekijöitä löytyy. Pulmia on kenties pienessä markkina-alueessa ja sen vuoksi vähäisissä ansiomahdollisuuksissa. Onneksi ulkomaat on keksitty, Wallu toteaa.

Ansioiden parantamiseksi yhdistys on myöntänyt apurahoja esimerkiksi

sarjakuva-albumien tekoon sekä suomalaisten sarjakuvien mallikäännöksiin sekä markkinointiin. Kopiosto-apurahojen hakemukset tulee tehdä vuosittain tammi-kuun loppuun mennessä.

Pulkkinen kertoo, että Sarjakuvantekijät ry. osallistuu alan festivaaleille ja messuille yleensä yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa, lähinnä välittämällä sarjakuvantekijöitä yksittäin tilaisuuksiin tai osallistumaan erilaisiin yhteisesiintymisiin kuten näyttelyihin.

– Tällä tavoin ollaan suunnittelemassa mukanaoloa muun muassa Ranskaan ja Yhdysvaltoihin lähitulevaisuudessa toivotavasti toteutuviin suomalaisen sarjakuvan vientiryntäköihin. Näissä on yhteistyötahona FILI eli suomalaisen kirjallisuuden virallinen vientiorganisaatio.

Apurahojen lisäksi Sarjakuvantekijät jakaa vuosittain edellisen vuoden Sarjakuvateko-palkinnon. Sen sai viimeksi Kaltion päätoimittajana toiminut Jussi Vilkuna, joka puolusti lehden verkkosivuilla julkaistua Ville Rannan Muhammed-pilapiirroskannanottoa.

Lisätietoja toiminnasta ja yhdistyksen jäsenhakulomakkeen saa nettisivulta www.sarjakuvantekijat.fi